

HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARININ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

ANTALYA, 2012

Recep KARAMEHMETOĞLU
Çevre Mühendisi

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği

18.03.2004 tarih ve 25406 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Amaç

Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının;

- kaynakta azaltılması,
- toplanması,
- taşınması,
- geri kazanılması, değerlendirilmesi
- geçici biriktirilmesi,
- bertaraf edilmesi

Görevler

Hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını belirlemek;

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. Maddesinin (i) bendi gereğince, Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak; ağaçlandırma yapmak; gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini, **hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını,** odun ve kömür satış ve depolama sahalarını **belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak;** büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynakta toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç **katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek;** sanayi ve tıbbî atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak büyükşehir belediyelerine verilmiştir.

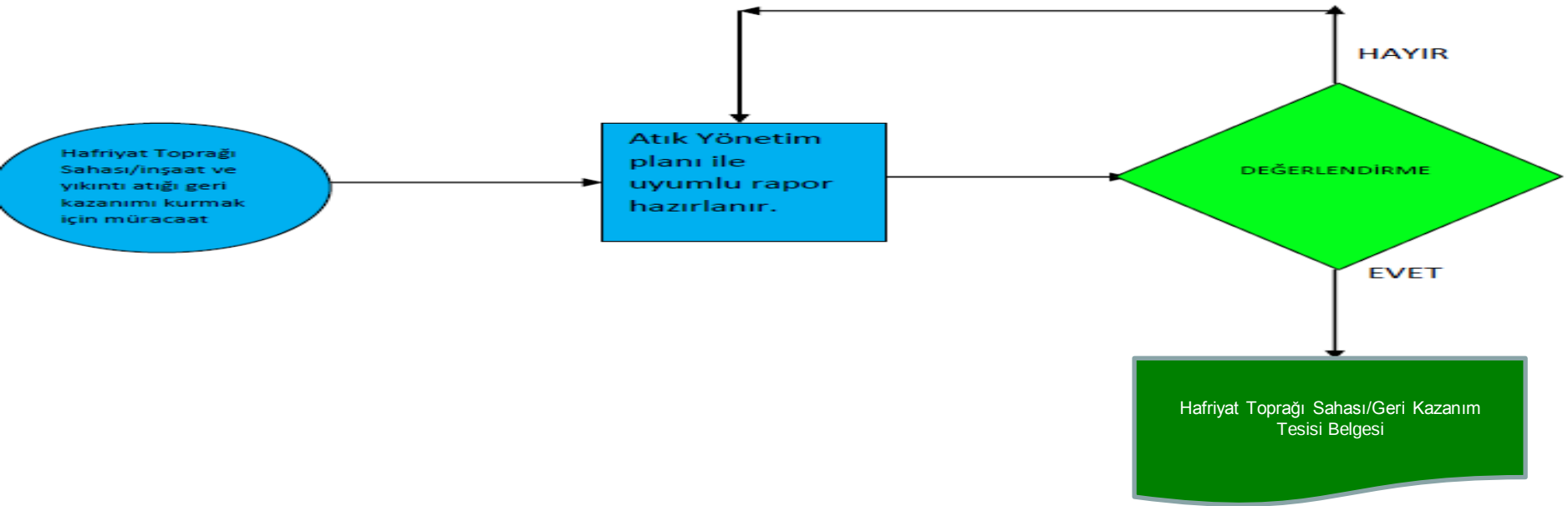
Görevler

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15. Maddesinin (o) bendi ile, Gayrisıhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak belediyelere verilmiştir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nun İl Özel İdaresinin Yetkileri ve İmtiyazları başlıklı 7. maddesinin (g) bendinde “Belediye sınırları dışındaki gayri sıhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek ve denetlemek.” hükmü yer almaktadır.

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği Akım Şeması

HAFRİYAT TOPRAĞI SAHASI/ GERİ KAZANIM TESİS BELGESİ

● İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü

● Mücavir alan sınırları dışında mahallin en büyük mülki amiri, il belediye mücavir alanı içerisinde il ve ilçe belediyeleri, büyük şehirlerde büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri dışında ise ilçe belediyeleri

● Mücavir alan sınırları dışında ise mahallin en büyük mülki amiri, mücavir alan sınırları içinde belediyeleri, büyükşehir belediyesi olan yerlerde ilgili ilçe belediyeleri

● Tesis Sahibi(tesisten sorumlu belediye, gerçek ya da tüzel kişiyi)

● Hafriyat toprağı üretenler ile faaliyetleri sonucu 2 tondan fazla atık oluşumuna neden olacak inşaat/yıkıntı atığı üreticileri

● Hafriyat Toprağı ile İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıyıcıları

Yönetmeliğin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar

- Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliğin 01/04/2010 tarihinde yürürlüğe girmesi ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin 10, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42. maddelerinin yürürlükten kaldırılması,
 - Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkındaki Yönetmeliğin 01/04/2010 tarihinde yürürlüğe girmesi,
 - Atık Taşıma ve Kabul Belgesinin düzenlenmesi ve uygulanması ile ilgili yaşanan sorunlar,
 - Taşıma İzin Belgesi düzenlenmesi ve uygulanması ile ilgili yaşanan sorunlar,
 - Yönetmeliğin genel olarak uygulanmasında yaşanan sorunlar,
- ile yönetmelik revizesine ihtiyaç duyulmuştur.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri

Madde 4

Yönetmelikte yer alan tanımlara ilave olarak

Revize Yönetmelik Hükümleri

Madde 4

İşletme Planı, İşletme Planı Formatı, Geçici Depolama, Taşıma İzni, İlgili Belediye, İlgili İdare, Geri Kazanım, Geri Kazanım Tesisi, Bertaraf, Bertaraf Tesisi, İnert Atık, Geçici Depolama, Düzenli Depolama Tesisi, Yetkili Merci, Çevre İzni, Çevre Lisansı tanımları eklenmiştir.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 34. Maddesi kapsamında hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının tekrar kullanılamaması veya geri kazanılamaması durumunda bu atıkların kontrollü olarak depolanması hükümleri yer almaktaydı ve bu tesislere Lisans alma yükümlülüğü yoktu.

Revize Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 5. Maddesine göre, Hafriyat toprağı için Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümleri uygulanmaz. **İnşaat ve yıkıntı atıkları** öncelikle geri kazanılır, düzenli depolanacak ise, Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümleri gereğince III. Sınıf Düzenli Depolama Tesisleri sınıfına girmektedir. Bu kapsamda bu tür III. Sınıf Düzenli depolama Tesisleri ile Geri Kazanım Tesislerine Çevre Kanununca Alınması gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik kapsamında lisans almak zorundadır.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri	Revize Yönetmelik Hükümleri
Yönetmelikte, izin verilen hafriyat toprağı sahası/geri kazanım tesisi ile inşaat, yıkıntı atıkları depolama/geri kazanım tesislerinin imar planlarına işlettilrilmesi ile ilgili hüküm yoktu.	Yönetmeliğın 5. Maddesinde, (j) bendine göre; İzin verilen hafriyat toprağı sahası/geri kazanım tesisi ile inşaat, yıkıntı atıkları depolama/geri kazanım tesislerinin mevcut imar planlarına işlettilrilmesi zorunludur.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri	Revize Yönetmelik Hükümleri
Yönetmeliğin 31. Maddesinde ve 38. Maddesinde, Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıkları depolama ve geri kazanım tesislerine izin vermeye; Mücvir alan sınırları dışında en büyük mülki amir, mücvir alan sınırları içerisinde, büyükşehir belediyesi olan yerlerde büyükşehir belediyesi, diğer yerlerde il veya ilçe belediyeleri yetkilidir. Yönetmeliğin 37. Maddesine göre, Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım ve depolama tesislerine izin vermeye yetkili kurumlarca, bu amaçla yapılacak başvuruları incelemek ve sonuçlandırmak amacıyla Hafriyat Toprağı, İnşaat/Yıkıntı Atıkları İnceleme Kurulu tarafından izin verilir.	Yönetmeliğin 5. Maddesinde, Hafriyat toprağı sahası (Dolgu, rekreasyon, günlük örtü, vb. gibi amaçlarla ya da aynı proje kapsamında değerlendirilecek hafriyat toprağı hariç) ile inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesislerine izin vermeye yetkili kurumlarca, bu amaçla yapılacak başvuruları incelemek ve sonuçlandırmak amacıyla Hafriyat Toprağı Sahası, İnşaat/Yıkıntı Atıkları İnceleme Kurulu oluşturulur. Sahanın uygunluğu inceleme kurulu tarafından belirlenir.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri	Revize Yönetmelik Hükümleri
Yönetmeliğin 7. Maddesinde ve 8. Maddesinde , Belediye mücavir alan sınırları dışında en büyük mülki amirlik, belediye mücavir alan sınırları içinde belediyeler, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, taşınması ve bertaraf bedelini belirlemekle yükümlüydüler.	Yönetmeliğin 7. Maddesinde ve 17. Maddesinde , teknik kriterlere uygun olmak şartıyla, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, taşınması ve bertaraf harcamalarına esas olacak bertaraf ücreti , her yıl atık üreticileri ve bertaraf edecek kurum ve kuruluşların görüşleri de alınarak İl Mahalli Çevre Kurulu tarafından tespit ve ilan edilerek Bakanlığa bildirilir.
	Yönetmeliğin 7. Maddesi i) bendine , Belediye mücavir alan sınırları dışında atık taşıma ve atık kabul belgesi vermekle yükümlüdür.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri	Revize Yönetmelik Hükümleri
Yönetmeliğin 7. Maddesinde ve 8. Maddesinde, Belediye mücavir alan sınırları dışında en büyük mülki amirlik, belediye mücavir alan sınırları içinde belediyeler, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, taşınması ve bertaraf bedelini belirlemekle yükümlüydüler.	Yönetmeliğin 8. Maddesine, (Belediyelerin Görev ve Yetkileri) Yetki devri yapılmış olan büyükşehir/belediye hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması ve bertarafı faaliyetlerini denetlemekle, Atık kabul belgesini vermekle, yükümlüdür.
Yönetmeliğin 10. Maddesi, Depolama Sahası İşletenlerin Görev ve Yetkileri iptal edilmişti.	Yönetmeliğin 10. Maddesi, Hafriyat Toprağı Sahası İşletenlerin Görev ve Yetkileri tanımlanmıştır.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 14. Maddesinde, İnşaat yeri haricinde en az 2000 (iki bin) metrekare alanı bulunan faaliyet sahipleri, çıkarılan hafriyat toprağını yeniden değerlendirilmek üzere bu alanda geçici olarak biriktirebilir hükmü yer almaktadır.

Revize Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 14. Maddesinde, inşaat yerinde **oluşacak hafriyatı alabilecek kadar alanı** bulunan faaliyet sahipleri, çıkarılan hafriyat toprağını yeniden değerlendirilmek üzere bu alanda geçici olarak biriktirebilirler. Faaliyet sahibi iş bitim süresi sonunda geçici biriktirdiği hafriyat toprağını faaliyet alanında kullanacağını ya da nihai bertaraf yerine göndereceği taahhüdünü ilgili idareye verir ve belirtilen süre sonunda bu kurumlar verilen taahhüdün yerine getirilip getirilmediğinin denetimini yapar.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 23. Maddesinde,

Hafriyat toprağı üretenler ile faaliyetleri sonucu 2 tondan fazla atık oluşumuna neden olacak inşaat/yıkıntı atığı üreticileri, mücavir alan sınırları içinde belediyeye, büyükşehir belediyesi olan yerlerde ilgili ilçe belediyesine, mücavir alan sınırları dışında ise mahallin en büyük mülki amirine müracaat ederek "Atık Taşıma ve Kabul Belgesi" almak zorundadır.

Revize Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 16. Maddesinde,

2 (iki) tondan fazla atık oluşumuna neden olacak büyük çaplı tamirat ve tadilat işlemleri sırasında çıkacak inşaat/yıkıntı atıkları yine aynı proje kapsamında değerlendirilecek ise **Atık Taşıma ve Atık Kabul Belgesi alma zorunluluğu yoktur.**

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 23. Maddesinde, Atık Taşıma ve Kabul Belgesi 4 (dört) nüsha olarak düzenlenmekte iken, bir nüshası düzenleyen kurumda kalır. Kalan üç nüshadan biri atık üreticisine, biri taşıyıcı kişi veya firmaya, biri de atığın geri kazanılacağı/depolanacağı tesis yetkilisine verilir hükmü yer almaktaydı.

Revize Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 23. Maddesinde, 2 tondan fazla hafriyat toprağı üretenler ile faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olacak inşaat/yıkıntı atığı üreticileri, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'ne müracaat ederek "Atık Taşıma Belgesi" almak zorundadır. Atık Taşıma Belgesi Ek-2'de verilen şekilde düzenlenir.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri	Revize Yönetmelik Hükümleri
Yönetmeliğin 23. Maddesinde, Atık Taşıma ve Kabul Belgesi 4 (dört) nüsha olarak düzenlenmekte iken, bir nüshası düzenleyen kurumda kalır. Kalan üç nüshadan biri atık üreticisine, biri taşıyıcı kişi veya firmaya, biri de atığın geri kazanılacağı/depolanacağı tesis yetkilisine verilir hükmü yer almaktaydı.	Yönetmeliğin 24. Maddesinde, 2 tondan fazla hafriyat toprağı üretenler ile faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olacak inşaat/yıkıntı atığı üreticileri, ilgili idareye müracaat ederek "Atık Kabul Belgesi" almak zorundadır. Atık Kabul Belgesi üç bölümden oluşur ve eksiksiz olarak doldurulur. Birinci bölümde; hafriyatı toprağı veya inşaat/yıkıntı atıklarını üretenler, ikinci bölümde üretilecek atığı taşıyacak şahıs veya firmalar, üçüncü bölümde ise atığın geri kazanılacağı bertaraf edileceğı saha ve hafriyat toprağının tekrar kullanıldığı ve değerlendirildiğı alanlar ile ilgili bilgiler bulunur.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 23. Maddesinde, Atık Taşıma ve Kabul Belgesi 4 (dört) nüsha olarak düzenlenmekte iken, bir nüshası düzenleyen kurumda kalır. Kalan üç nüshadan biri atık üreticisine, biri taşıyıcı kişi veya firmaya, biri de atığın geri kazanılacağı/depolanacağı tesis yetkilisine verilir hükmü yer almaktaydı.

Revize Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 24. Maddesinde, atık kabul belgesi iki nüsha olarak hazırlanır ve ilgililer tarafından imzalanır. Atık üreticisi tarafından temin edilen atık kabul belgesinin bir nüshası atığın geri kazanılacağı, bertaraf edileceği ve hafriyat toprağının tekrar kullanılarak değerlendirileceği tesisi işletmecisi kurum/kuruluştaki kalır. İkinci nüshası atık üreticisine verilir. Atık üreticisinde bulunan atık kabul belgesi her hafta sonunda ilgili idareye gönderilir.

Denetim yetkisinin devredildiği Büyükşehir Belediyelerinde araç takip sistemi kurulması zorunludur.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 24. Maddesinde, Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma Belgesi'nin geçerlilik süresi ile ilgili bir hüküm yoktu.

Revize Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 25. Maddesinde, Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma Belgesi'nin geçerlilik süresi 1 (bir) yıldır ve taşıma belgesi devredilemez. Taşıma Belgesi veren kuruluşlar tarafından yapılan denetimler esnasında Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamayan araçların izinleri en az 1 (bir) yıl süre ile iptal edilir.

Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma Belgesi, ilgili sınırları içinde geçerlidir. Farklı bir il sınırında çalışılmak istenildiğinde ilgili İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünden yeni bir taşıma belgesi alınması gerekir, birden fazla il sınırı içerisinde yürütülen projeler bu kapsam dâhilinde değildir.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 25. Maddesinde, Hafriyat Toprağı ile İnşaat/Yıkıntı Atıklarının Taşınması Sırasında Alınacak Önlemler

Revize Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 26. Maddesinde,
Nakil işlemlerini gerçekleştiren kişi veya firmalar atıkların taşınması aşamalarında meydana gelebilecek kazalarda oluşacak zararı tazmin etmek ve kaza sonucu oluşacak kirliliği gidermekle yükümlüdür.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri

Yönetmelikte, bu konu ile ilgili bir hüküm yoktu.

Revize Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 29. Maddesinde,

Yol, havaalanı pisti ve benzeri yapıların tadilatı/tamirâtı ve yıkımı sırasında oluşan asfalt atıkları, aynı proje kapsamında değerlendirilecek ise Atık Kabul Belgesi alma zorunluluğu yoktur.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 44. Maddesinde, Doğal afetler sonucunda oluşan yıkıntı atıklarının taşınması ve depolanması faaliyetleri Kriz Merkezi tarafından yapılan planlamalar doğrultusunda yürütülür hükmü yer almaktadır.

Revize Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 36. Maddesinde, Kriz Merkezi doğal afetler sonucunda oluşacak atıkların yönetimi ile ilgili esasları belirler ve olası doğal afetlere karşı önceden il geneline hitap edecek şekilde mülki amir koordinasyonunda belediyelerin de katılımıyla **afet atık yönetim planlarını** hazırlar.

Doğal afet sonucu oluşan inşaat ve yıkıntı atıklarını, depolamak ve yeniden değerlendirilmek üzere uygun alanlarda **geçici olarak biriktirebilirler.**

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri

Yönetmelikte İşletme Planı ile ilgili bir hüküm yoktu.

Revize Yönetmelik Hükümleri

Yönetmeliğin 10.Maddesinde ve 11. Maddesinde,

Hafriyat Toprağı Sahası ve Geri Kazanım Tesisi İşletenler, Yönetmelikte belirtilen esaslar doğrultusunda Ek-4’de verilen işletme planına uygun olarak işletmek,
İşletme Planı Formatı ise Ek-4’de yer alan plan formatını içermektedir.

Yönetmelikte Yapılan Değişiklikler

Yönetmelik Hükümleri	Revize Yönetmelik Hükümleri
İnşaat/yıkıntı atıklarının geri kazanım tesislerinin belirli bir tarihe kadar kurulması ile ilgili yönetmelikte bir hüküm yoktu.	Yönetmeliğin Geçici Maddesinde, İnşaat/yıkıntı atıklarının geri kazanım tesislerini, büyükşehir belediyeleri 31.12.2013, nüfusu 100.000 üzerinde olan belediyeler 15.12.2015 yılına kadar kurmak/kurdurmakla yükümlüdür.

EK-2 ATIK TAŞIMA BELGESİ

HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI TAŞIMA BELGESİ

TARİH :
BELGE NO :
ADI/ÜNVANI :
ADRESİ :

TC. KİMLİK NO :
VERGİ NO / VERGİ DAİRESİ :

TEL. NO :

ARACIN/ARAÇLARIN

MARKASI :
PLAKASI :
PLAKANIN ALINDIĞI YER :

KAPASİTESİ :

BELGENİN GEÇERLİLİK
SÜRESİ :

(VARSA) ARAÇ TAKİP SİSTEMİ

ARAÇ BİRİM SERİ NO :
SIM KART NO :

ONAYLAYAN
Yetkili İmza ve Mühür

EK-3 ATIK KABUL BELGESİ

Tarih:	
Belge No:	
Atık Üreticisinin	
Adı:	
Adresi:	
Tel/Faks No:	
Üretilecek atık miktarı:	
Üretilecek atık cinsi:	
Üretilecek yerin adresi:	
Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu kabul ve beyan ederim. Ad-Soyad/ İmza	

Tarih:	
Belge No:	
Atık Üreticisinin	
Adı:	
Adresi:	
Tel/Faks No:	
Üretilecek atık miktarı:	
Üretilecek atık cinsi:	
Üretilecek yerin adresi:	
Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu kabul ve beyan ederim. Ad-Soyad/ İmza	

Tesis İşletmecisinin	
Adı:	
Adresi:	
Tel/Faks No:	
Tesisin Adı:	
Tesisin Adresi:	
Tesis İzin Belge No:	
Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu kabul ve beyan ederim.	

Tarih:	
Belge No:	
Atık Üreticisinin	
Adı:	
Adresi:	
Tel/Faks No:	
Üretilecek atık miktarı:	
Üretilecek atık cinsi:	
Üretilecek yerin adresi:	
Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu kabul ve beyan ederim. Ad-Soyad/ İmza	

Tarih:	
Belge No:	
Atık Üreticisinin	
Adı:	
Adresi:	
Tel/Faks No:	
Üretilecek atık miktarı:	
Üretilecek atık cinsi:	
Üretilecek yerin adresi:	
Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu kabul ve beyan ederim. Ad-Soyad/ İmza	

Tesis İşletmecisinin	
Adı:	
Adresi:	
Tel/Faks No:	
Tesisin Adı:	
Tesisin Adresi:	
Tesis İzin Belge No:	
Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu kabul ve beyan ederim.	

TEŞEKKÜRLER